

HAMLET

TEATRUL NOTTARA
SALA STUDIO

T H E
Tragicall Historie of
HAMLET
Prince of Denmarke

By William Shake-speare.

As it hath beene diuerse times acted by his Highnesse seruants in the Cittie of London : as also in the two Vniuersities of Cambridge and Oxford, and else-where

At London printed for N.L. and Iohn Trundell.
1603.

„HAMLET”

piesă în 5 acte de **WILLIAM SHAKESPEARE**
traducere de **ION VINEA**

distribuția:

(În ordinea indicată de autor)

Claudius	ALEXANDRU REPAN
Hamlet	ȘTEFAN IORDACHE
Polonius	ȘTEFAN RADOF
Horatio	MIRCEA ANGHELESCU
Laertes	EMIL HOSSU
Voltimand	RADU DUNĂREANU
Rosencrantz	ION PUNEA
Guildestern	DORIN MOGA
Un preot	RADU DUNĂREANU
Marcelius	ADRIAN MAZARACHE
Bernardo	VIOREL COMĂNICI
Francisco	VALERIU ARNĂUTU
Reynaldo	VASILE LUCIAN
Actorul I	GEORGE NEGOESCU
Actrița	LIA ȘAHIGHIAN
Actorul II	ION FORSILĂ
Actorul III	ION IGOROV
Actorul IV	MIRCEA STROE
Gropar I	SANDU STICLARU
Gropar II	VASILE LUCIAN
Fortinbras	ION BOG
Gertruda	GILDA MARINESCU
Ophelia	ANDA CAROPOL

Regia artistică :

DINU CERNESCU

Regizor secund :

TH. VASLUIANU

Decorul :

HELMUTH STÜRMER

Costume :

DOINA LEVINȚA
MARINA STOENESCU

Muzica :

ȘTEFAN ZORZOR

La realizarea spectacolului au contribuit :

coregrafă

MIHAELA ATANASIU

dirijor secund al corului Madrigal

VIORICA LECCA

Regizor tehnic :

LUCIAN CONSTANTINESCU

Lumini :

AUREL OCNEANU

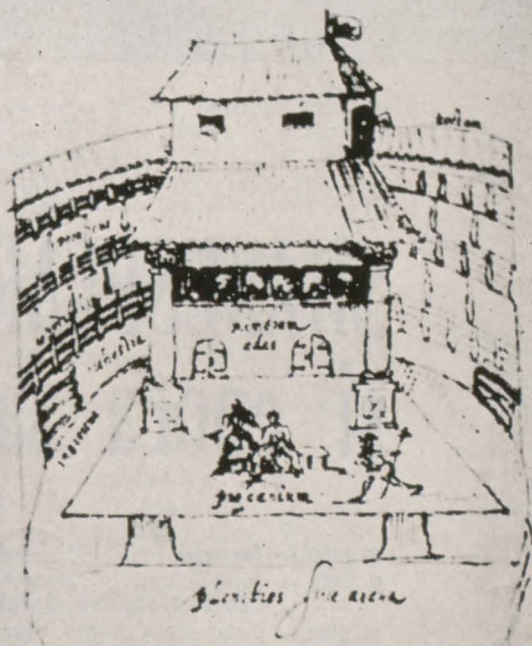
Sufleur :

ALICE PUNEA

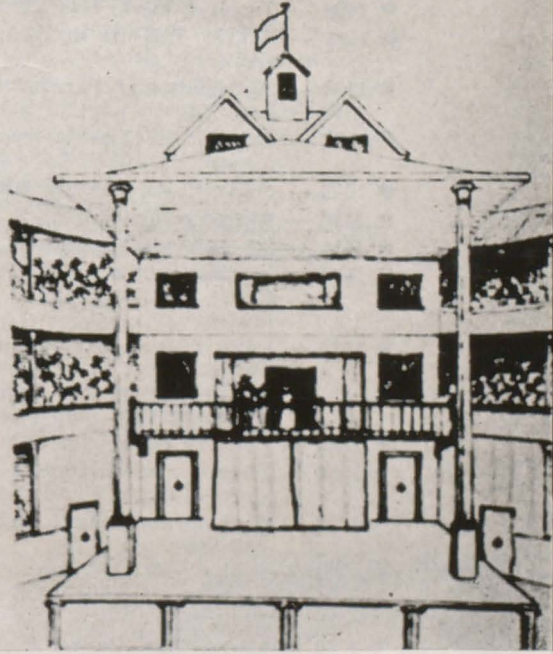
Sonorizare :

GHEORGHE COCIȘ

quibus in Hispania et Prindinea, castrorum et vicibus
 sui inguladati, in qui vives est, fere, et, fignone
 de quibusdam variis, dicitur et fatis dicitur, /

Schițe ale unor teatre de epocă

- Reprezențație a unui mister. Desen de : F. E. Haliday.
- Teatrul „LEBEDEI” desen de Jean de Witt.
- Teatrul „GLOBUL” desen de F. E. Haliday.

SHAKESPEARE

și epoca sa

- 1483 — Încoronarea lui Richard III
- 1485 — Încoronarea lui Henric VII — Tudor Sfirșitul războiului celor două roze.
- 1492 — Cristofor Columb ajunge pe țărmul Cubei.
- 1493 — Papa împarte lumea nouă între Spania și Portugalia. „Tratatul despre pictură“ a lui Leonardo da Vinci.
- 1509 — Încoronarea lui Henric VIII.
- 1516 — „Utopia“ lui Thomas Morus.
- 1522 — Luther traduce Noul Testament.
- 1529 — Turcii ajung în fața Vienei.
- 1531 — Henric VIII se declară șef al bisericii.
- 1532 — „Gargantua și Pantagruel“ de Rabelais.
- 1534 — Ignatius de Loyola pune bazele ordinului iezuiților.
- 1536 — „Discuții galante“ de Aretino.
- 1546 — Răscoala din Scoția.
- 1559 — Încoronarea Elisabetei I.
- 1564 — În februarie se naște Marlowe. La 23 aprilie se naște William Shakespeare.
- 1570 — Papa Pius V excomunică pe Elisabeta I. Lordul Mayor din Londra interzice reprezentațiile teatrale din City.
- 1572 — Noaptea Sf. Bartolomeu la Paris.
- 1576 — Încoronarea lui Rudolf II, împărat al Germaniei.
- 1576 — Burbage construiește primul teatru în Londra.
- 1577 — Drake face înconjurul lumii, jefuind în drumul său coloniile din Chile și Peru.
- 1580 — „Esseurile“ (Cartea I și II) de Montaigne, Spania ia în stăpânire Brazilia.
- 1586 — Reprezentarea „Tragediei spaniole“ de Thomas Kyd.
- 1587 — Decapitarea Mariei Stuart.
- 1588 — Distrugerea Invincibilei Armada. „Faust“ de Marlowe.

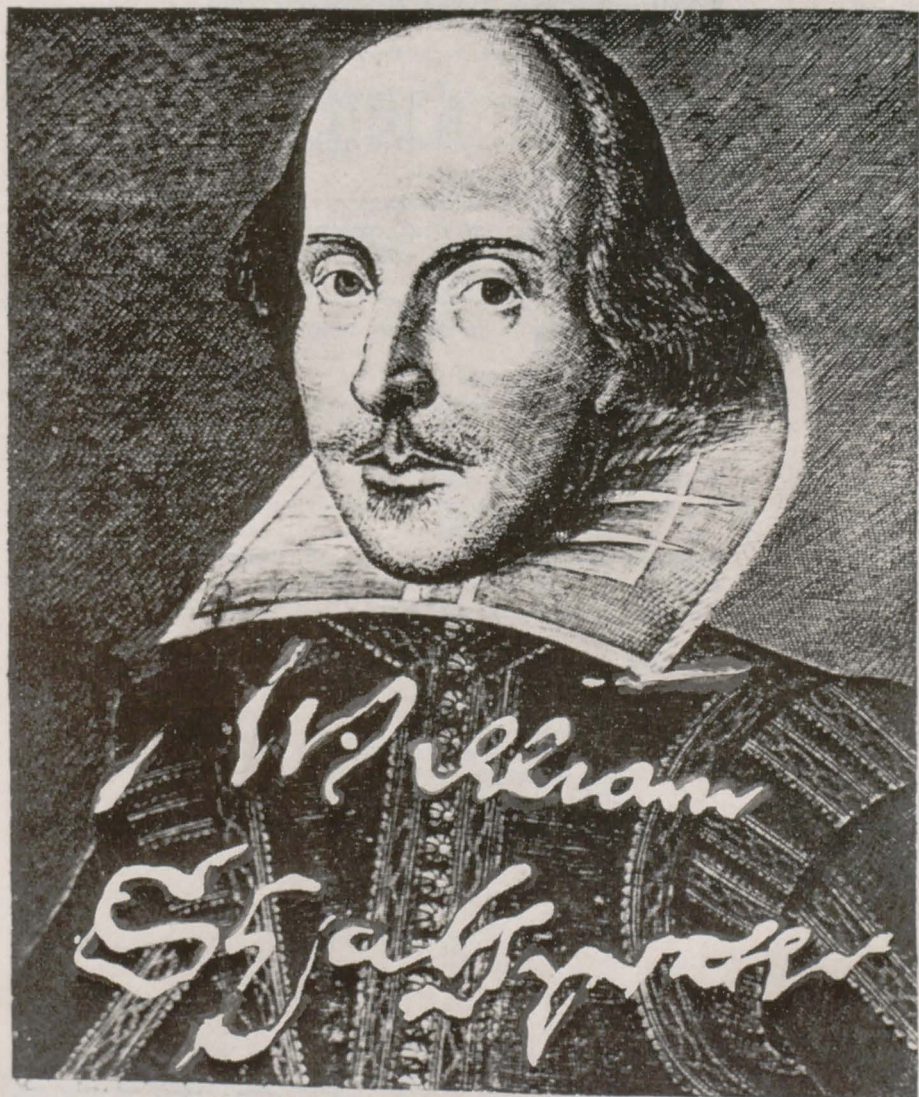
- 1592 — „Richard III“ de Shakespeare.
- 1593 — Moare Marlowe.
- 1594 — „Romeo și Julieta“ de Shakespeare.
- 1596 — „Visul unei nopți de vară“ de Shakespeare.
Essex și Drake ajung la Cadix.
- 1597 — „Esseuri“ de Bacon. Teatrele londoneze sînt închise.
Arestarea lui Ben Jonson.
- 1598 — Construirea și deschiderea teatrului „Glob“.
- 1600 — După pronunțarea sentinței fără judecată de către inchiziție, Giordano Bruno este ars la Roma, pe rug.
- 1601 — Complotul lui Essex. La 7 februarie se reprezintă la Teatrul „Glob“ — Richard II.
— la 25 februarie, Essex este executat.
— „HAMLET“ de Shakespeare.
- 1603 — Moare Elisabeta. Încoronarea lui Iacob I. Stuart.
- 1605 — „Don Quichote (Partea I) de Cervantes.
— „Regele Lear“ și „Macbeth“ de Shakespeare.
— „Volpone“ — de Ben Jonson.
- 1606 — Se naște Corneille.
- 1608 — „Coriolan“ de Shakespeare.
- 1612 — „Furtuna“ de Shakespeare.
Shakespeare se reîntoarce la Stratford.
- 1613 — Arde teatrul „Glob“.
- 1616 — Moare la 23 aprilie William Shakespeare.
Moare Cervantes.
- 1618 — Biserica respinge sistemul lui Copernic.
Începe războiul de 30 de ani.
- 1622 — Se naște Molière.
- 1623 — Primul „Folio“ (prima culegere de piese Shakespeare).
- 1628 — Harvey descoperă circulația sangvină
- 1631 — „Viața e un vis“ de Calderon.
- 1632 — „Dialog“ asupra celor două mari sisteme ale universului de Galilei.
- 1633 — Galilei susține în fața inchiziției teoriile sale.
- 1642 — Moare Galilei.
— Se naște Newton.
— Molière întemeiază Teatrul Ilustru.
— Revoluția burgheză în Anglia.
— Puritanii victorioși închid teatrele.

MR. WILLIAM
SHAKESPEARES

COMEDIES,
HISTORIES, &
TRAGEDIES.

Published according to the True Originall Copies.

LONDON

Printed by Isaac Iaggard, and Ed. Blount. 1623.

SHAKESPEARE

Date biografice

William Shakespeare s-a născut la 23 aprilie 1564 la Stratford on Avon, în timpul domniei Elisabetei Tudor, dintr-o familie de țărani imburgheziți, John și Mary Arden. Mai tirziu, tatăl său avea să fie ales chiar primar al orașului și să găzduiască, în această calitate, o trupă ambulată de actori din capitală.

Părinții lui Shakespeare fiind catolici, se presupune că au suferit persecuții și confiscări de avere din partea acelora care au aderat la reforma Tudorilor. Așa se explică poate, că la un moment dat, William se găsește în mizerie și la vârsta de 15 ani trebuie să-și întrerupă studiile de gramatică și latină, pentru a se apuca de o meserie.

Băiat de prăvălie la un măcelar, sau ucenic la un negustor de lână, la numai 18 ani, Shakespeare se căsătorește cu Anne Hathdway, în vîrstă de 26 de ani. Se pare că este o căsătorie impusă de părinții fetei compromise, întrucît la 26 mai 1583, la numai șase luni după căsătorie, se naște prima sa fiică Suzana. Iar peste doi ani, în februarie 1585, se nasc doi gemeni, HAMNET și JUDITH.

Se spune că tînărul Shakespeare ar fi fost învinuit de braconaj, de Sir Thomas Lucy, judecător de pace și membru în parlament și pentru a se răzbuna pe acesta, ar fi scris o baladă satirică împotriva magistratului.

În 1586, în vîrstă de 22 de ani, Shakespeare își părăsește familia, pentru a se muta la Londra. Aici se angajează la impresarul James Burbage, care conducea teatrul popular și teatrul „Blackfriars” din Londra.

Ascensiunea lui Shakespeare devine rapidă, în anul 1592, tînărul de 28 de ani, este actor, poet și autor dramatic; i se încredințează adaptarea textelor pentru scenă.

Acum își reia studiile întrerupte, iar prietenia sa cu editorul Richard Field, îl ajută să-și publice primele poeme. Nu se cunosc primele sale lucrări dramatice, dar îi sint atribuite o serie de piese scrise de Nunday, Bekker, Thomas Heywood, MARLOWE și care au fost doar refăcute de el.

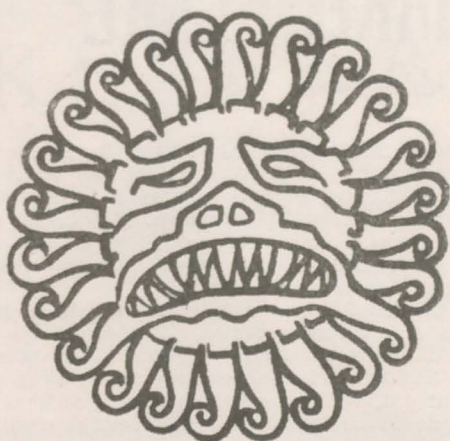
În 1597 James Burbage moare și proprietatea celor două teatre este moștenită de fiul său, Richard, cel mai mare actor al epocii.

În 1595, teatrul lui Richard este dărîmat și în locul său se clădește teatrul „Glob”, administrat de Richard, în asociație cu Shakespeare.

Shakespeare începe acum să creieze marile sale lucrări dramatice și să le pună în scenă împreună cu operele rivalilor săi: Ben Jonson, Beaumont, Fletcher. În 1599 regina Elisabeta îl invită să dea spectacole la Curte. În plină glorie, Shakespeare își economisește o avere frumoasă, iar tatăl său, bucurîndu-se de succesul lui William, face demersuri pentru a-și reprimi pămînturile ipotecate. Poetul își cumpără la Stratford una din cele mai frumoase case, iar bătrînul Shakespeare obține titlul de nobil.

În 1609, noul rege Iacob I decernează companiei „Glob” titlul de „servitorii regelui” și dreptul de a juca în orice oraș al regatului. În 1610, Shakespeare devine asociatul lui Burbage și în conducerea teatrului „Blackfriars”.

În 1612, poetul părăsește Londra pentru a se retrage în orașul său natal, unde moare la 26 aprilie 1616, în vîrstă de 52 de ani.

PETER BROOK

Cu privire la înțelegerea lui SHAKESPEARE

Cel mai important element al cercetării shakespeareiene, îl reprezintă redescoperirea teatrului elisabethan. Apariția unui geniu dramatic de proporțiile lui Shakespeare, cărui nici o altă epocă și nici o altă limbă nu-i poate alătura ceva asemănător, este aproape o minune și asupra acestui fenomen, oricând și oriunde, merită mereu de reflectat.

Și totuși, totul are coloritul epocii sale și este în același timp determinat de această epocă. Shakespeare a descoperit în teatrul elisabethan un instrument care venea în întâmpinarea intențiilor sale.

Lipsa oricărui decor pe scenă i-a procurat teatrului elisabethan o mare libertate. Cel puțin în Anglia, toate montările shakespeareiene au fost un timp influențate de descoperirea că piesele lui Shakespeare fuseseră puse în scenă fără nici o întrerupere prin pauze. Structura lor amintind de structura filmică, datorită succesiunii rapide dintre scene scurte, corespunde unei concepții de ansamblu care se putea manifesta dinamic, adică printr-o succesiune neîntreruptă a tablourilor; fără acest dinamism, forța lor de influențare ar fi fost redusă.

Scena elisabethană se înfățișa ca un podium neutru, deschis, un loc oarecare, cu câteva uși, oferindu-i dramaturgului posibilitatea de a-și purta spectatorul printr-o nesfârșită suită de iluzii, care, dacă ar fi vrut, ar fi putut să reprezinte întregul glob pământesc. S-a mai arătat, că structura spațiului teatral din acea perioadă, cu arena ei plată și deschisă, cu marele ei balcon și cu cea de-a doua ei galerie mai mică, reprezenta o diagramă a lumii, așa cum o vedea publicul și dramaturgul veacului al 16-lea;

curtea și poporul, trei trepte de ranguri diferite și totuși interferente, o scenă care reprezenta instrumentul cel mai desăvârșit pentru un filozof.

Cu toate acestea, libertatea de mișcare a teatrului elisabethan nu era condiționată doar de elemente exterioare. Un spectacol modern, care sare doar cu repeziune de la o scenă la alta, nu a preluat încă esențialul din teatrul elisabethan.

Esențial este, că acest teatru nu îngăduie dramaturgului să alerge doar liber prin lume, ci mai mult, el i-a creat posibilitatea trecerii libere din universul exterior în cel interior. Pentru noi, cei de astăzi, acesta este lucrul cel mai important. Pe vremea lui Shakespeare, călătoriile menite să descopere noi continente, noi adevăruri, aventura acestor călătorii în necunoscut, mai aveau încă valoarea unor trăiri puternice, pe care în timpurile noastre nu le mai putem resimți, deoarece planeta noastră nu mai are nici o taină pentru noi, iar zborurile cosmice ne apar aproape firești. Lui Shakespeare nu i-au fost însă nicidecum suficiente tainele unor continente necunoscute; datorită metaforelor limbii sale, pe care le extrage din lumea minunatelor descoperiri, el pătrunde într-o existență interioară, ale cărei raporturi și forțe au rămas pentru noi, cei de astăzi, la fel de tainice și fascinante, ca pe vremea marelui dramaturg.

Forța, farmecul și atracția inepuizabilă a pieselor lui Shakespeare, constă în aceea că-l arată pe om în același timp sub toate aspectele sale. Mereu și mereu ne putem recunoaște în el și ne putem distanța de el, pentru a lăsa friu liber iluziilor noastre și să le distrugem totodată. O situație simplă ne emoționează în adâncul sufletului, mintea noastră devine atentă, comentează și filozofează.

Noi ne identificăm emoțional, subiectiv cu personajele, dar în același timp, adoptăm și o atitudine obiectivă față de societatea umană, întrucât profunzimea de idei depășește cotidianul, limba elevată și versul ne conduc către acele aspecte ale vieții care se află mai adânc ascunse, dincolo de suprafața imediată.

Poetul și vizionarul nu sînt însă niște oameni obișnuiți, iar poeticul nu este un element în care să ne simțim ca acasă.

Din această pricină, Shakespeare ne amintește printr-o disonanță, printr-o cezură a fluxului verbal, printr-o trecere abruptă a limbii culte în limbajul poporului sau printr-un cuvînt adresat de către poet nemijlocit spectatorului, cine sîntem de fapt și ne aruncă în lumea noastră cunoscută în care sîntem obișnuiți să spunem lucrurilor pe nume. Astfel, Shakespeare reușește ceea ce nu i-a reușit nimănui nici înainte nici după el; să scrie piese care să ne poarte prin toate etapele conștiinței noastre.

Esența stilului său ar putea fi definită ca o lipsă de stil; o însăilare grosolană și un amestec conștient de contrarii pentru care Voltaire n-a găsit altă caracterizare decît „barbar“.

Dar de la Shakespeare încoace, lumea n-a cunoscut un teatru care să atragă publicul mai mult decît în zilele noastre meciurile de fotbal, care să fie la fel de actual ca televiziunea, la fel de condimentat ca un cabaret și care să ne poarte totuși în fuga celor două ore de spectacol, prin labirinturile cele mai profunde și mai tainice ale sufletului omenesc.

Actorii lumii s-au visat întotdeauna în
 „HAMLET”.
 Iată unele interpretări memorabile :
 1. Constantin Nottara ; 2. Alexander Moissi ; 3.
 Paul Scofield ; 4. Henry Irving ; 5. George Vra-

ca ; 6. Ruggieri ; 7. Laurence Olivier ; 8 Sarah
 Bernhardt ; 9. Inochenti Smoktunovski ; 10. Alec
 Guinness ; 11. Jean Louis Barrault ; 12. Raoul
 Aslan ; 13. Aristide Demetriad ; 14. John Ne-
 ville ; 15. Grigore Manolescu ; 16. Josef Kainz.

Extrase din expunerea lui PETER HALL înainte de a începe repetițiile cu piesa „HAMLET” la „ROYAL SHAKESPEARE COMPANY” – 1964

„HAMLET” este una din marile imagini ale omenirii. Arată un chip nou fiecărui secol, chiar și fiecărui deceniu. Este o oglindă care ne reflectă imaginea epocii care se privește în ea. Și nevoia de a defini aceste reflectări, produce în medie la fiecare 12 zile cite o nouă interpretare a piesei.

...Cel mai sumbru și cel mai pătrunzător comentariu asupra condiției umane, această piesă este produsul unei epoci a îndoielilor.

...Vigoarea nestăvilită a Renașterii începuse să scadă, iar glorioasa epocă elisabethană era ca și monarhul ei, în declin.

...Claudius — a scris Harley Granville Barker — nu este numai ticătosul care se ascunde îndărătul unei măști frumoase. Este în același timp și omul care ar putea fi, dacă s-ar face abstracție de crimele sale, este omul așa cum îi place lui însuși să-și inchipuie că este.

Polonius nu este un prostănac bătrîn și neputincios, ci un personaj viclean, dur, unul din acele personaje de „establishment”, pe care le mai întîlnim și astăzi, un om care se autoironizează și folosește humorul său prostesc ca armă.

HAMLET intuiește chipul adevărat al acestor doi oameni.

...Nu există niciodată un spectacol ideal cu „HAMLET”; orice interpretare trebuie să-și impună niște limite.

...În ce mă privește, nu găsesc că „HAMLET” este o tragedie, în sensul că la sfîrșitul piesei m-aș simți înnobilit, purificat și regenerat.

Consider că alături de „Troilus și Cressida” și „Măsură pentru măsură”, face parte dintr-o disecție clinică a vieții. Este o piesă zguduitoare, o piesă care ne pune pe gînduri și la sfîrșitul ei, rămîneam cu FORTINBRAS, conducătorul militar desăvîrșit. Nu știu care este poziția Dvs., dar mie unuia, nu mi-ar place foarte mult să trăiesc în Danemarca, sub Fortinbras.

Izvoarele piesei „HAMLET“

Izvoarele textuale de prim ordin se află în a treia carte din scrierea latină a lui Saxo Grammaticus intitulată „Historia Danica“. Din Historia Danica, francezul François de Belleforest extrage povestea lui HAMLET înflorind-o și publicînd-o în „Histoires Tragiques“. (Tomul V, povestea a treia), în a doua jumătate a secolului al șaisprezecelea. Iar contemporanul și predecesorul lui Shakespeare, Thomas Kyd (1558—1594), aduce în „Tragedia spaniolă“, povestea eroului HAMLET.

Este vorba de un principe care se preface nebun pentru a adormi bănuielele unchiului, care a asasinat pe tatăl său, căsătorindu-se cu văduva acestuia și uzurpîndu-i tronul.

Simulînd nebunia, prințul ajunge în sfîrșit să răzbune victima și să ucidă asasinul.

Nu se poate afirma din care sursă a cunoscut poetul subiectul tragediei sale. Este cert însă, că izvoarele literare nu sînt singurele care au determinat capodopera sa. Situația antropologică de la curtea scoțioană și elisabethană și o serie de date biografice, alcătuiesc un scurt circuit, care comandă toate „izvoarele“ și care devine izvorul de foc al tragediei.

Din HAMLET se cunosc două versiuni în Quarto și o altă versiune în Folio cu textul diferit. Întîiul Quarto apare la 1603 cu titlul „Istoria tragică a lui Hamlet principe al Danemarcei“ de William Shakespeare.

Al doilea Quarto, cel mai important și mai complet text rămas, s-a tipărit la 1604 și 1605. Al treilea Quarto se tipărește la 1611, apoi Folio 1623, Quarto 4 după 1611 și Quarto 5 la 1637.

Piesa a fost scrisă între anii 1598—1602, iar la 26 iulie 1602, a intrat în registrul de autorizări. Ulterior, autorul și-a supus drama unei îndelungi revizuirii progresive.

Autorul și piesa în CRITICA ROMÂNEASCĂ și STRĂINĂ

— „Se știe că Shakespeare regizorul a manifestat întotdeauna o mare bunăvoință față de necesitățile interpreților. El n-a ezitat să taie o scenă prea lungă din piesele sale; și când Burbage citind rolul său din HAMLET i-a spus: — „Dar eu sînt prea gras pentru a reprezenta un personaj atît de neliniștit, palid și consumat“; poetul s-a grăbit să justifice fizicul interpretului, adăugînd la ultima scenă replica reginei care își vede fiul gîfîind în lupta cu Laerte: „e gras și cu răsufierea scurtă“.

(S. D. Amico — Istoria teatrului universal)

— Pentru ca o operă să fie frumoasă conform regulilor bunului gust, ea trebuie să fie elegantă, împlinită, muncită fără să pară a fi; pentru ca ea să fie de geniu, trebuie uneori ca ea să fie neîngrijită, să dea impresia de neordonare, să fie sălbatecă.

Sublimul și geniul strălucesc în opera lui Shakespeare ca fulgerele într-o noapte adîncă, în timp ce Racine rămîne întotdeauna un creator de opere frumoase.

(Diderot — Lettres philosophiques, 1734)

— Shakespeare este o natură puternică, dar cam prea sălbatecă. Nici o regulă, nici un meșteșug, nici o simetrie. Doar un amestec de josnic și grandios, de bufonerie și ferocitate. Este haosul tragediei în care găsești o sută de fulgerări de lumină.

(Voltaire — Lettres a Horace Walpole 1768)

— Într-adevăr, cînd iei în mînă opurile sale care se par așa de rupte, așa de fără legătură în sine, ți se pare că nu e nimica mai ușor decît a scrie ca el, ba poate a-l și întrece chiar prin regularitate. Însă poate că n-a existat autor tragic care să fi domnit cu mai multă siguranță asupra materiei sale, care să fi țesut cu mai multă conștiință toate firele operei sale, ca tocmai Shakespeare.

(M. Eminescu — Teatrul românesc și repertoriul lui, — Familia)

— De ce se pasionează tineretul nostru pentru Shakespeare? Desigur, mai întîi pentru motivul că el răspunde unei nevoi de artă și frumusețe; apoi, pentru că într-o epocă revoluționară cum este a noastră, într-o vreme în care atîtea valori au fost puse în discuție și oamenii s-au angajat pe drumuri noi, cu ținte mai înalte, Shakespeare a putut fi prețuit pentru umanitatea lui, pentru acel fel de a fi și de a răspunde vieții valabil în împrejurările cele mai variate ale omenirii. Shakespeare este unul din poezii cei mai umani ai lumii. Măreția lui este făcută din substanța noastră, a tuturor...

(Tudor Vianu — Umanitatea lui Shakespeare)

— Intrarea lui Shakespeare în veacul al VII-lea, o mare cumpănă pentru istoria Angliei, a fost marcată prin desăvîrșirea tragice istoriei a lui HAMLET, prinț al Danemarcei, în care a adunat tot, ce învățase atunci despre lume, el și Anglia — după părăirea lui „scopul teatrului fiind încă de a începuturile sale și pînă astăzi, să se păstreze ca o oglindă a firii“.

(Mihnea Gheorghiu — Scene din viața lui Shakespeare)

...Shakespeare se deosebește, în tot ce-a scris, de la un capăt la altul, prin extraordinara lui putere de a transforma, de a vedea un nou aspect și lucrurilor celor mai cunoscute.

(N. Iorga — Din istoria literaturii romanice)

De mulți ani s-a strecurat în Germania prejudecata că Shakespeare trebuie reprezentat pe scena germană cuvînt cu cuvînt, chiar dacă din cauza aceasta ar trebui să se sufoce actorii și spectatorii. Încercările în acest sens, determinate de o excelentă traducere textuală, n-au izbutit nicăieri așa cum poate face cea mai bună dovadă teatrul din Weimar, în ciuda unor oneste și repetate străduințe. Dacă vrem să vedem o piesă de Shakespeare, trebuie să recurgem din nou la adaptarea lui Schröder; dar, oricît de absurdă ar fi părerea că nu trebuie omisă o iotă la reprezentarea pieselor lui Shakespeare, această părere răsună mereu din nou. Dacă vor învinge susținătorii acestei opinii, atunci Shakespeare va fi înlăturat în scurtă vreme de pe scenele germane.

(Johann Wolfgang Goethe)

— Am numit noi înșine maladie condiția spiritului care duce pe HAMLET la ruină; dar cuvîntul acesta e cuvînt de medic sau de moralist, în timp ce tragedia e operă de poet, care nu descrie o boală, ci cîntă un cîntec de spaimă, al disperării și dezolării, cîntec atît de sublim, fiindcă izvorăște din sublim, încît se pare că din el trebuie să se nască un nou și mai înalt concept al realității și acțiunii umane. Ceea ce pentru HAMLET a fost pierdute, pentru sufletul omenesc e o criză, care mai tîrziu, după aproape două secole de la tragedia shakespeariană, a căpătat atîta extindere și complexitate, încît a ajuns să indice o întreagă epocă istorică; și totuși, valoarea ei este mai mult decît istorică, deoarece, cînd individuală, cînd generală, cînd mai slabă, cînd mai vehementă, ea se întoarce și reîtrăiește permanent.

...HAMLET nu mai poate să-și coordoneze actele, se lasă furat de împrejurări, păstrînd totuși constantă atitudinea lui de dispreț, și irumpe în hotărîri neașteptate și acțiuni pripite.

(Benedetto Croce)

— HAMLET e un om. E cel mai om dintre oameni. De aceea e și un geniu, și un nebun, și un erou, și un laș, și un gînditor, și un zvăpăiat. E complicat ca orice suflet omenesc și e simplu ca orice suflet omenesc.

De aceea e atît de greu de interpretat, de aceea e atît de ademenitor pentru interpreți.

De cele mai multe ori ceea ce actorii ne dau drept HAMLET nu e decît artificialitate, joc, prefăcătorie, cei mai mulți actori vor să creeze un HAMLET, dar nu trăiesc pe HAMLET.

(Liviu Rebreanu)

HAMLET nu poate fi jucat în întregime, fiindcă ar dura aproape 6 ore. Trebuie ales, trebuie scurtat și tăiat. Poate fi jucat doar unul din HAMLEȚII latenți care există în această capodoperă; și aceasta va fi întotdeauna un HAMLET mai sărac decît cel shakespearian, dar totodată el poate fi și un HAMLET îmbogățit de contemporaneitatea noastră.

...Teama pingărește totul în castelul Elsinore: căsnicia, dragostea și prietenia. Prin ce experiență de iad a trebuit să treacă Shakespeare în perioada complotului și a executării lui Essex pentru a descoperi cum acționează marele mecanism?

...HAMLET a fost jucat în frac și în tricou de circ, a fost jucat în armuri medievale și în costume din Renaștere. Nu e vorba de costumație, este important doar un singur lucru; ca prin intermediul teatrului shakespearian să ajungem la experiența contemporană, la neliniștea noastră și la sensibilitatea noastră.

(Jan Kott — Hamlet la jumătatea acestui veac)

Conținutul gestic elementar al primei scene din HAMLET se poate exprima prin titlul: În castelul de la Elsinore, este văzută o stafie. Scena reprezintă o teatralizare a zvonurilor care circulă la castel în legătură cu moartea regelui! Orice tentativă de înscenare în care duhul provoacă groază ca duh, ne abate, firește, de la obiectivul principal.

(Bertolt Brecht)

NEBUNIA

lui

HAMLET

Una din cauzele probabile ale nebuniei aparente a lui HAMLET nu a fost arătată de critici pînă acum. S-a spus : HAMLET se preface că e nebun ca să-și ascundă gîndurile, ca Brutus. Într-adevăr, e ușor ca printr-o prostie aparentă să ascunzi un țel înalt ; presupusul idiot țintește după pofta inimii. Dar cazul lui Brutus nu e identic cu cel al lui HAMLET. HAMLET se preface nebun ca să fie în siguranță. Brutus își apără planul. HAMLET — ființa. Date fiind moravurile acelor curți tragice, din clipa cînd, prin destăinuirile Fantomei, ajunge să cunoască nelegiuirea lui Claudius, HAMLET e în pericol. Istoricul ales, care îl dublează pe poet, se vădește aici ; se simte că Shakespeare a cunoscut bine vechile istorii întunecate ale regalității. În evul mediu și în ultimele secole ale Imperiului Roman și chiar și mai înainte, vai de cel ce afla de o crimă sau de o otrăvire pusă la cale de rege ! Voltaire presupune că Ovidiu a fost exilat din Roma pentru că văzuse lucruri rușinoase în palatul lui August. A ști că regele este un asasin era o crimă de stat. Cînd prințul dorea să nu aibă martori, ți-era capul în joc dacă știai ceva. Erai un prost politician dacă aveai ochi buni. Un om despre care se credea că bănuie ceva era un om pierdut. Nu mai avea decât o scăpare : nebunia, să treacă drept „smintit” ; îl disprețuiau cu toții, și cu asta rezolva totul. Amintiți-vă de sfatul, pe care în Eschil, Okeanos i-l dă lui Prometeu : „A părea nebun e secretul înțeleptului”. Cînd șambelanul Hugolin a găsit frigarea de fier cu care Edrick Cumpărătorul l-a tras în țepă pe Edmund al II-lea, „el s-a grăbit să se smintească”, scrie Cronica saxonă din 1016, și astfel a scăpat cu viață. Heraclius din Nisibe, descoperind din întimplare

că Rhinomet era fratricid, se învoi cu doctorii ca să-l declare nebun și reuși să se închidă pe viață într-o minăstire. Trăi astfel liniștit, îmbătrânind și așteptând nepăsător moartea. Pe HAMLET îl pîndește același pericol și recurge la același procedeu. E declarat nebun, ca și Hieracius, și se preface nătîng, ca și Hugolin. Ceea ce nu-l împiedică pe neliniștitul Claudius să se străduiască — de două ori în cursul dramei — să scape de el prin secure sau pumnal și, către deznodămînt, prin otravă.

(Victor Hugo — 1864).

„Deși i se pare că HAMLET privește totuși în gol și se adresează văzduhului, deși acest fapt urmează loviturii neglijente, dar iuți, care aduce moartea bătrînului Polonius, ascuns sub drăpărie, mama sa știe bine că, în pofida dovezilor, HAMLET nu e nebun, iar vorbele lui pline de acuzare i se înfig în inimă, nu ca aiurări ale unui smintit, ci ca o directă învinuire adusă ei, în numele moralei, o vădită demascare a faptei sale“.

(A. Quiller — Couche — Shakespeare și opera lui — texte critice).

— Analiza caracterului lui HAMLET a fost făcută de sute de mii de ori; numai despre chestiunea dacă e nebun sau se preface nebun, s-au scris nenumărate pagini, cînd chiar din spusele lui se poate vedea că el simulează nebunia. Că această simulare a nebuniei îl duce chiar pînă la marginea nebuniei adevărate, lucrul e verosimil și merită cercetare, dar nu asta e esențial. Din vorbele adînci și înțelepte, de o mare înălțime morală, pe care le rostește înainte de moarte, se poate vedea limpede că „HAMLET nu e un om nebun, ci un biet om îndurerat de împrejurările tragice în care i-a fost dat să trăiască și îndurerat de propria lui fire șovăitoare, pe care și-o vede, și-o cunoaște și și-o judecă cu ascuțime psihologică.

(Al. Philipipide — Din Studii și portrete literare 1963).

Stagiunea 1973-1974

Colaboratori tehnici:

Coordonator tehnic
CONSTANTINESCU
CONSTANTIN

Pictor
SICĂ RUSESCU

Machiaj
V. SPANDONIDE

Maestru croitorie bărbați
PETRE DRĂGAN

Maestru croitorie femei
GHEORGHE PETRE

Șef atelier tâmplărie
CRISTACHE DINCĂ

Șef atelier tapițerie
ALEX. BURLAN

Feronerie
PETRE DOBRE

Mode
CONSTANȚA ȘTEFĂNESCU

Șef atelier încălțăminte
D. ZAHARACHESCU

Șef mașinist
DUMITRU MAZILU

Șef recuziter
TUDOR DUMITRU

Șef cabinier
FLORICA PERȘOIU

Redactare — OLIMPIA ESRIG
Grafică — SICĂ RUSESCU
Foto — N. ȘVAICO

Paginile : 16 și 17 —
aspecte din repetiții

